

Représentant les avocats d'Europe
Representing Europe's lawyers

KODEKS ADVOKATSKE ETIKE EVROPSKE UNIJE

**Conseil des Barreaux de l'Union européenne – Council of the Bars and Law
Societies of the European Union**
association internationale sans but lucratif
Rue de Trèves 45 – B 1040 Brussels – Belgium – Tel.+32 (0)2 234 65 10 – Fax.+32
(0)2 234 65 11/12 – E-mail ccbe@ccbe.org – www.ccbe.org

Ovaj Kodeks advokatske etike Evropske unije jednoglasno prihvatilo je 18 nacionalnih delegacija predstavljajući advokatske komore i pravnička udruženja Evropske unije, na plenarnoj sednici Veća advokatskih komora i pravničkih udruženja ("CCBE"), održanoj 28. novembra 1998. godine u Lionu.

SADRŽAJ

- 1. UVOD**
    - 1.1 Uloga advokata u društvu
    - 1.2 Priroda pravila profesionalnog ponašanja
    - 1.3 Svrha ovog Kodeksa
    - 1.4 Područje primene načela *ratione personae*
    - 1.5 Područje primene načela *ratione materiae*
    - 1.6 Definicije
  - 2. OPŠTA NAČELA**
    - 2.1 Nezavisnost
    - 2.2 Poverenje i lični integritet
    - 2.3 Poverljivost
    - 2.4 Poštovanje pravila drugih advokatskih komora i društava
    - 2.5 Nespojiva zanimanja
    - 2.6 Lična reklama
    - 2.7 Interes stranke
    - 2.8 Ograničenja advokatove odgovornosti prema stranci
  - 3. ODNOS SA STRANKAMA**
    - 3.1 Prihvatanje i prestanak uputstava
    - 3.2 Sukob interesa
    - 3.3 *Pactum de quota litis*
    - 3.4 Određivanje honorara
    - 3.5 Plaćanje avansa
    - 3.6 Podela honorara sa osobama drugih zanimanja
    - 3.7 Rešenje spora uz uštedu troškova i dostupnost pravne pomoći
    - 3.8 Novčana sredstva koja pripadaju stranci
    - 3.9 Osiguranje protiv profesionalne štete
  - 4. ODNOS PREMA SUDOVIMA**
    - 4.1 Primerena pravila ponašanja na sudu
    - 4.2 Pravedno vođenje postupka
    - 4.3 Ponašanje na sudu
    - 4.4 Pogrešne ili zavaravajuće informacije
    - 4.5 Proširivanje primene na arbitre itd.
  - 5. ODNOSI MEĐU ADVOKATIMA**
    - 5.1 Duh zajedništva unutar struke
    - 5.2 Saradnja advokata iz različitih država članica
    - 5.3 Korespondencija među advokatima
    - 5.4 Naknada za upućivanje stranaka
    - 5.5 Komuniciranje sa suprostavljenim strankama
    - 5.6 Promjena advokata
    - 5.7 Odgovornost za honorar
    - 5.8 Obrazovanje mladih advokata
    - 5.9 Sporovi između advokata iz različitih zemalja članica
- DODATAK**

Izdavač: "CCBE"
rue de Trèves 45 - B-1040 Brussels
Tel. ++32 (0) 2 234 65 10, Fax: ++32 (0) 2 234 65 11/12
E-mail: ccbe@ccbe.org
<http://www.ccbe.org>

1. UVOD

1.1 Uloga advokata u društvu

U društvu koje se temelji na poštovanju vladavine prava, advokat ima posebnu ulogu. Njegove obveze ne počinju niti prestaju s savesnim izvršavanjem onog što mu je povereno i što zakon dopušta. Advokat mora da služi interesu pravde i onim pravima i slobodama koje zahteva i brani, i njegova je dužnost ne samo da zastupa svoju stranku u nekom predmetu, već i da joj bude savetnik. Advokatska uloga stoga mu nameće niz zakonskih i moralnih obveza (za koje se ponekad čini da su u međusobnoj suprotnosti) prema:

- stranci;
- sudovima i drugim nadležnim telima pred kojima zastupa svoju stranku ili deluje u njeno ime;
- pravnoj struci uopšte i svakom kolegi ponaosob; i
- prema javnosti, za koju je postojanje slobodne i nezavisne struke povezano s poštovanjem pravila koja postavlja sama struka, i neophodno je sredstvo zaštite ljudskih prava spram moći države i drugih interesa u društvu.

1.2 Priroda pravila profesionalnog ponašanja

- 1.2.1. Pravila profesionalnog ponašanja određena su na temelju dobrovoljnog prihvatanja od strane onih na koje se odnose, kako bi se osiguralo ispravno ostvarivanje uloge advokata koja se smatra bitnom u civilizovanom društvu. Propust advokata da poštuje ta pravila moraju u krajnjem slučaju imati za posledicu disciplinske sankcije.
- 1.2.2. Posebna pravila svake advokatske komore i društva advokata utemeljena su na njihovim vlastitim tradicijama. Prilagođena su organizaciji i području delovanja struke u svakoj pojedinoj državi članici, njenim sudskim i upravnim postupcima i nacionalnom zakonodavstvu. Nije moguće niti poželjno izvlačiti ih iz konteksta, a niti pokušavati učiniti ih opšte primjenjivim, ako nisu pogodna za takvu primenu.
Posebna pravila svake advokatske komore i društva advokata uprkos tome temelje se na istim vrednostima i u većini slučajeva predstavljaju zajedničku osnovu.

1.3. Svrha ovog Kodeksa

- 1.3.1. Nastavak integracije Evropske Unije i Evropske ekonomske zone kao i sve veća učestalost odvijanja advokatskih prekograničnih aktivnosti unutar Evropske ekonomske zone, doveli su do toga da je nužno i od javnog interesa utvrditi zajednička pravila koja će se primjenjivati na sve advokatske Evropske ekonomske zone bilo kom advokatskom udruženju pripadali, a odnose se na njihovu stručnu delatnost preko nacionalnih granica. Posebni cilj utvrđivanja takvih pravila je ublažavanje teškoća koje proizlaze iz primene «dvostruke deontologije», iz članka 4. Uredbe E.Z. 77/249 od 22. marta 1977. g.
- 1.3.2. Organizacije koje predstavljaju advokatsku struku preko CCBE-a predlažu da pravila kodifikovana u sledećim tačkama:

- budu sada priznata kao izraz saglasnosti svih advokatskih udruženja Evropske Unije i Evropske ekonomske zone;
- stupe što pre na snagu, a u skladu s nacionalnim procedurama ili procedurama Evropske ekonomske zone u odnosu na stručnu delatnost advokata preko nacionalnih granica unutar Evropske Unije ili Evropske ekonomske zone;
- budu uvažena u svim revizijama nacionalnih zakona o deontologiji ili obavljanju profesionalne delatnosti u cilju postupnog usklađivanja.

Osim toga, spomenute organizacije izražavaju želju da njihova nacionalna pravila deontologije ili profesionalne delatnosti budu tumačena i primenjivana kad god je to moguće, na način koji je u skladu s pravilima ovog Kodeksa. Nakon što su pravila iz ovog Kodeksa usvojena kao provediva u slučaju prekograničnih aktivnosti, advokat je i dalje dužan poštovati pravila advokatske komore ili društva advokata kome pripada, pod uslovom da su ista u skladu s pravilima ovog Kodeksa.

1.4 Područje primene načela *ratione personae*

Sledeća pravila odnose se na advokate Evropske Unije i Evropske ekonomske zone, kako su utvrđena u Uredbi 77/249 od 22. marta 1977.

1.5. Područje primene načela *ratione materiae*

Bez narušavanja sprovođenja postupnog usklađivanja pravila deontologije ili obavljanju profesionalne delatnosti koja se primenjuju samo unutar države članice, sledeća pravila se primenjuju na profesionalnu delatnost advokata preko nacionalnih granica a unutar Evropske Unije i Evropske ekonomske zone.

Profesionalnom djelatnošću advokata preko nacionalnih granica smatraju se:

- (a) svi profesionalni kontakti s advokatima iz država članica izvan vlastite zemlje;
i
- (b) profesionalne aktivnosti advokata u drugoj državi članici, bez obzira na činjenicu da li je advokat stvarno fizički prisutan u dotičnoj državi članici.

1.6 Definicije

U ovim pravilima:

"Domicilna država članica" označava državu članicu u kojoj se nalazi advokatska komora ili društvo advokata kome advokat pripada.

"Država članica domaćin" označava svaku drugu državu članicu u kojoj advokat obavlja prekogranične aktivnosti.

"Nadležna vlast" označava profesionalnu organizaciju (organizacije) i vlast (vlasti) države članice koja se smatra odgovornom za utvrđivanje pravila profesionalnog ponašanja i regulisanja advokatske discipline.

2. OPŠTA NAČELA

2.1. Nezavisnost

- 2.1.1. Broj dužnosti koje advokat obavlja, zahtevaju njegovu potpunu nezavisnost, oslobođenu bilo kakvih uticaja, posebno onih koji mogu proizlaziti iz ličnih interesa ili spoljašnjih pritisaka. Takva nezavisnost je nužna zbog vere u pravni postupak, jednako kao i zbog nepristranosti sudija. Advokat stoga treba da izbegava svako narušavanje njegove nezavisnosti i ne sme da pravi ustupke s obzirom na svoje profesionalne standarde da bi ugodio stranci, sudu ili nekom trećem.
- 2.1.2. Nezavisnost je potrebna u stvarima koje se ne tiču sudske postupka, jednako kao i u stvarima vezanim uz parničenje. Savet koji advokat daje stranci nema nikakvu vrednost ukoliko se daje samo radi dodvoravanja, u cilju ličnih interesa ili kao reakcija na spoljašnje pritiske.

2.2. Poverenje i lični integritet

Odnos poverenja može postojati samo ako lična čast, poštenje i integritet advokata nisu dovedeni u pitanje. Te tradicionalne vrline za advokata su profesionalna obveza.

2.3. Poverljivost

- 2.3.1. Za advokata je bitno da mu stranke poveravaju stvari koje ne bi rekle drugima, a da advokat prima takve informacije na osnovu odnosa poverenja. Bez sigurnosti o postojanju poverljivosti ne može biti ni poverenja. Poverljivost je stoga primarno i osnovno pravo i dužnost advokata.
- 2.3.2. Advokat je u skladu s tim dužan da poštuje poverljivost svih informacija koje mu stranka poveri ili koju dobije o stranci ili drugim osobama tokom pružanja usluga stranci.
- 2.3.3. Obveza poverljivosti nije vremenski ograničena.
- 2.3.4. Odvjetnik je dužan da od svojih saradnika, osoblja ili bilo koje osobe koju angažuje tokom pružanja profesionalnih usluga, zahteva poštovanje iste obveze poverljivosti.

2.4. Poštovanje pravila drugih advokatskih komora i društava advokata

U skladu sa zakonima Evropske Unije i Evropske ekonomske zone, advokat iz druge zemlje članice može imati obvezu poštovanja pravila advokatskog udruženja zemlje članice domaćina. Advokati su dužni da se informišu o pravilima koja mogu da ih se tiču prilikom obavljanja određene aktivnosti.

Organizacije članice Veća advokatskih komora i pravničkih udruženja obvezne su da prilože svoj Kodeks advokatske etike u Sekretarijatu Veća advokatskih komora i pravničkih udruženja kako bi svaki advokat mogao dobiti kopiju važećeg Kodeksa od Sekretarijata.

2.5. Nespojiva zanimanja

- 2.5.1. Kako bi mogao da obavlja svoju ulogu s potrebnom nezavisnošću i na način koji je u skladu sa dužnošću da učestvuje u sprovođenju pravde, advokat ne može da obavlja neka zanimanja.
- 2.5.2. Advokat koji zastupa ili brani stranku u sudskom postupku ili pred bilo kojim javnim vlastima u državi domaćinu, dužan je da se pridržava pravila koja se tiču nespojivih zanimanja, u skladu s njihovom primenom u zemlji domaćinu.
- 2.5.3. Advokat koji deluje u zemlji domaćinu, a želi da direktno učestvuje u trgovačkim ili drugim delatnostima koje nisu povezane s pravnom strukom, dužan je da poštuje pravila o zabranjenim ili nespojivim zanimanjima koja se primjenjuju na advokate zemlje članice domaćina.

2.6. Lična reklama

- 2.6.1. Advokat ne sme da oglašava ili da traži ličnu reklamu ako to nije dopušteno. U drugim slučajevima, advokat sme da oglašava ili traži ličnu reklamu samo u opsegu i na način dopušten na osnovu pravila kojih je dužan da se pridržava.
- 2.6.2. Smatra se da se oglašavanje i lična reklama sprovodi gde je to dopušteno, ako advokat o kome se radi dokaže da je svrha bila doći do stranaka ili potencijalnih stranaka koje se nalaze u mestima gde je takvo oglašavanje ili lična reklama dozvoljena, a njeno prenošenje negde drugde je slučajno.

2.7. Interes stranke

Uz dužno poštovanje zakona i profesionalno ponašanje, advokat je dužan da uvek postupa u najboljem interesu svoje stranke, njene interese mora pretpostaviti svojim interesima ili interesima kolega advokata.

2.8. Ograničenje advokatske odgovornosti prema klijentu

Sve dokle mu zakon domicilne države članice i države članice domaćina dopušta, advokat može da ograniči svoju odgovornost prema stranci u skladu s pravilima Kodeksa advokatske etike kojima podleže.

3. ODNOSI SA STRANKAMA

3.1. Prihvatanje i prestanak uputstava

- 3.1.1. Advokat radi na predmetu neke stranke isključivo na osnovu njenih uputstava. Može, međutim, da radi na predmetu za koji prima uputstva drugog advokata koji deluje u ime svoje stranke ili kada mu je slučaj povero nadležni organ.
- 3.1.2. Advokat savetuje i zastupa stranku ažurno, savesno i marljivo. Preuzima ličnu odgovornost za izvršenje uputstava koja su mu data. Dužan je da obaveštava stranku o napredovanju u stvarima koje su mu poverene.
- 3.1.3. Advokat neće prihvatiti predmet za koji zna ili bi trebao znati da nije kompetentan bez saradnje s advokatom koji je kompetentan za taj predmet. Advokat neće primati uputstva koje nije u stanju brzo da izvrši, uzimajući u obzir zauzetost drugim poslovima.
- 3.1.4. Advokat ne može iskoristiti svoje pravo da se povuče iz nekog predmeta na način ili u okolnostima u kojima stranka nije u mogućnosti da na vrijeme pronađe pravnu pomoć negde drugde, a u cilju sprečavanja nanošenja štete stranci.

3.2. Sukob interesa

- 3.2.1. Advokat ne može savetovati, predstavljati ili postupati u ime dve ili više stranaka na isti način ako postoji sukob interesa ili značajniji rizik takvog sukoba.
- 3.2.2. Advokat mora prestati sa zastupanjem obe stranke ukoliko nastupi sukob interesa tih stranaka ili ukoliko postoji opasnost narušavanja poverenja ili njegove nezavisnosti.
- 3.2.3. Advokat se mora suzdržati od zastupanja neke nove stranke ukoliko postoji opasnost od narušavanja poverenja koje je advokatu poverila već postojeća stranka ili ukoliko bi poznavanje poslova prethodne stranke od strane advokata moglo predstavljati neprimerenu prednost za novu stranku.
- 3.2.4. Kad advokati rade u partnerstvu, članovi 3.2.1. i 3.2.3. iz gornjeg teksta odnose se na partnerstvo i na sve njegove članove.

3.3. Pactum de Quota Litis

- 3.3.1. Advokat ne sme sklapati pactum de quota litis.
- 3.3.2. Pod pojmom "pactum de quota litis" podrazumeva se sporazum između advokata i njegove stranke sklopljen pre konačnog zaključenja predmeta u kojoj je stranka strana u sporu, na temelju kojeg se stranka obvezala da plati advokatu udeo u ishodu spora, bez obzira da li se radi o novčanom iznosu ili nekoj drugoj koristi koju stranka ostvari okončanjem predmeta.

- 3.3.3. "Pactum de quota litis" ne uključuje sporazum o tome da honorar treba biti naplaćen srazmjerno vrednosti spora u kome advokat zastupa, ako tako stoji u službeno odobrenom Pravilniku o tarifama ili je u nadležnosti organa kojem advokat pripada.

3.4. Određivanje honorara

- 3.4.1. Honorar koji advokat zaračunava mora u potpunosti biti saopšten stranci, mora biti pravedan i razuman.
- 3.4.2. U slučaju drugačijeg dogovora između advokata i stranke, honorar koji advokat naplaćuje podleže utvrđivanju u skladu s pravilima koja se primjenjuju na članove advokatske komore ili advokatskog društva kojem advokat pripada. Ako je advokat član više od jedne advokatske komore ili advokatskog društva, primeniće se ona pravila koja su najuže povezana s ugovorom između advokata i stranke.

3.5. Plaćanje avansa

Ako advokat zahteva avans za svoj honorar i/ili troškove, takav iznos ne sme prelaziti razumnu svotu procenjenog honorara ili mogućih naknada troškova. Ako takvo plaćanje nije izvršeno, advokat se može povući iz predmeta ili odbiti da po njemu postupa, ali uvek u skladu s članom 3.1.4. gornjeg teksta.

3.6. Podela honorara s osobama drugih profesija

- 3.6.1. Osim kao što stoji u nastavku teksta, advokat ne sme da deli honorar s osobom koja nije advokat, osim u slučaju ako je udruživanje advokata i druge osobe dozvoljeno prema zakonu države članice iz koje je i sam advokat.
- 3.6.2. Odredba 3.6.1 gornjeg teksta ne sprečava odvjetnika da plati honorar, proviziju ili drugu naknadu naslednicima pokojnog advokata ili advokatu u penziji u vezi sa preuzimanjem kancelarije pokojnog ili advokata u penziji.

3.7. Rešenje spora uz uštedu troškova i dostupnost pravne pomoći

- 3.7.1. Advokat se mora uvek truditi da klijentov spor bude rešen uz što veću uštedu troškova pa je u najprikladnijim fazama spora dužan da klijenta obavijesti o poželjnosti postizanja nagodbe i/ili o mogućnosti alternativnog rešenja spora.
- 3.7.2. Advokat je dužan da obavijesti klijenta o dostupnosti pravne pomoći kada se ona može primeniti.

3.8. Novčana sredstava koja pripadaju stranci

- 3.8.1. Ako advokat u bilo koje vrijeme tokom obavljanja advokatskog posla dođe u posed novca u ime svojih stranaka ili trećih osoba (u nastavku: "sredstva stranke"), ima sledeće obveze:

- 3.8.1.1. Sredstva stranke uvek se moraju držati na bankovnom računu ili sličnoj ustanovi koja je pod nadzorom javne vlasti, pri čemu sva sredstva koja advokat primi moraju biti uplaćena na takav račun, osim ako se stranka izričito ili implicitno ne složi s drugačijim postupanjem sa sredstvima.
  - 3.8.1.2. Račun na kojem se nalaze sredstva stranke, a koji se vodi pod imenom advokata mora da sadrži napomenu o tome da se sredstva čuvaju za stranku ili stranke dotičnog advokata.
  - 3.8.1.3. Račun ili računi na kojima se čuvaju sredstva stranke pod imenom advokata moraju u svako doba da sadrže svotu koja nije manja od ukupnog iznosa sredstava koja pripadaju stranci, a koja čuva advokat.
  - 3.8.1.4. Sredstva stranke moraju uvijek biti raspoloživa za isplatu stranci na njen zahtjev ili na Osnovu uslova koje stranka odredi.
  - 3.8.1.5. Zabranjene su isplate sredstava stranke u njeno ime bilo kojoj osobi, uključujući:
    - a) isplate koje se rade jednoj ili za jednu stranku sa računa sredstava druge stranke i
    - b) isplate odvjetničkog honorara, osim ako nisu zakonom dozvoljene ili ako postoji izričito ili implicitno ovlaštenje stranke za koju se vrši isplata.
  - 3.8.1.6. Advokat je dužan da vodi potpunu i tačnu evidenciju koja je na zahtjev dostupna stranci, a koja pokazuje sva raspolaganja sa sredstvima stranke i jasno razlikuje sredstva stranke od drugih sredstava kojima advokat raspolaže.
  - 3.8.1.7. Nadležne vlasti svih država članica imaju pravo da proveravaju i vrše diskretnu kontrolu finansijske evidencije sredstava koja pripadaju stranci nekog advokata, radi utvrđivanja da li se poštuju utvrđena pravila i mogu odrediti sankcije advokatima koji ne poštuju takva pravila.
- 3.8.2. Osim kao što stoji u nastavku i bez kršenja pravila iz člana 3.8.1. gornjeg teksta, advokat koji drži sredstva stranke tokom obavljanja advokatske delatnosti u nekoj državi članici mora da poštuje pravila koja se tiču čuvanja i odgovaranja za sredstva stranke koja određuju nadležne vlasti domicilne države članice.
- 3.8.3. Advokat koji obavlja privatnu delatnost ili pruža usluge u zemlji članici domaćinu, može u saglasnosti sa nadležnim vlastima domicilne zemlje članice ili zemlje članice domaćina, udovoljiti zahtevima zemlje članice domaćina, uz isključenje zahteva koje postavlja domicilna zemlja članica. U tom slučaju, advokat preduzima razborite korake izveštavanja svojih stranaka o udovoljavanju zahtevima koji su na snazi u domicilnoj zemlji članici.

3.9. Osiguranje protiv profesionalne štete

- 3.9.1. Advokati su trajno osigurani protiv tužbi za profesionalnu nemarnost u razumnom opsegu, uzimajući u obzir prirodu i opseg rizika kojima su u praksi izloženi.
- 3.9.2 Kada advokat pruža usluge ili vrši praksu u državi članici domaćinu, primjenivaće se sledeće:
- 3.9.2.1. Advokat je dužan da poštuje svako pravilo koje se odnosi na njegovu obavezu osiguranja protiv profesionalne odgovornosti kao advokata a koja su na snazi u njegovoj domicilnoj državi članici.
- 3.9.2.2. Advokat koji je to obavezan da učini u domicilnoj zemlji članici i koji pruža usluge i obavlja advokatsku delatnost u bilo kojoj zemlji članici domaćinu, dužan je učiniti sve kako bi stekao takvo osiguranje na osnovama koje se traže u domicilnoj zemlji članici, a koje će se protezati na usluge koje pruža ili delatnost koju obavlja u zemlji članici domaćinu.
- 3.9.2.3. Advokat koji propusti da dobije osiguranje koje se proteže na zemlju članicu domaćina iz člana 3.9.2.2. i koji nije dužan da osigura isto u domicilnoj zemlji članici i koji pruža usluge i obavlja advokatsku delatnost u državi članici domaćinu dužan je, ukoliko je to moguće, da pribavi osiguranje protiv profesionalne odgovornosti advokata za vrijeme zastupanja stranke u dotičnoj zemlji članici domaćinu, najmanje u opsegu koji se traži od advokata u zemlji članici domaćinu.
- 3.9.2.4. Ukoliko advokat nije u mogućnosti da pribavi osiguranje na osnovu gore spomenutih pravila, preduzima razumne korake upoznavanja stranaka s tom činjenicom.
- 3.9.2.5. Advokat koji obavlja privatnu delatnost ili pruža usluge u zemlji članici domaćinu, može uz saglasnost nadležnih vlasti domicilne zemlje i zemlje članice domaćina, udovoljiti zahtevima za takvim osiguranjem koji su na snazi u državi članici domaćinu, uz isključenje zahtjeva za osiguranjem koji vrijede u domicilnoj zemlji. U tom slučaju advokat preduzima razumne korake kako bi izvestio stranke o tome da je osiguran u skladu sa zahtevima koji su na snazi u zemlji članici domaćinu.

4. ODNOSI PREMA SUDOVIMA

4.1. Primerena pravila ponašanja u sudu

Advokat koji se pojavljuje ili učestvuje u predmetu pred sudom ili sudskim većem u državi članici, mora da poštuje pravila ponašanja koja se primenjuju pred tim sudom ili sudskim većem.

4.2. Pravedno vođenje postupka

Advokat mora uvek da polaže dužnu pažnju pravednom vođenju postupka. Ne sme, na primer, da kontaktira sa sudijom a da da prethodno o tome ne izvesti advokata protivne stranke ili da podnosi materijale, beleške ili dokumente sudiji, a da ih na vrijeme ne dostavi advokatu protivne stranke, osim ako takvi koraci nisu dopušteni na temelju važećih pravila o vođenju postupka.

4.3. Ponašanje na sudu

Advokat će uz svako dužno poštovanje i učtivost prema sudu braniti interese svoje stranke časno i neustrašivo bez obzira na svoje lične interese i posledice po njega samoga ili neku drugu osobu.

4.4. Pogrešne ili zavaravajuće informacije

Advokat ne sme nikada svjesno davati sudu pogešne ili zavaravajuće informacije.

4.5. Proširivanje primene na arbitre i sl.

Pravila koja se odnose na ponašanje advokata prema sudu, primjenjuju se i na njegove odnose s arbitrima ili drugim osobama koje obavljaju pravosudne ili kvazipravosudne dužnosti makar i povremeno.

5. ODNOSI MEĐU ADVOKATIMA

5.1. Duh zajedništva unutar struke

- 5.1.1. Osećaj zajedništva struke traži odnos poverenja i saradnje među advokatima a na dobrobit njihovih stranaka radi izbegavanja nepotrebnog parničenja ili nekog drugog ponašanja štetnog za ugled struke. No nikako nije opravdano interese struke suprotstaviti interesima stranke.
- 5.1.2. Advokat treba na druge advokate država članica da gleda kao na svoje profesionalne kolege i prema njima da se odnosi na pravedan i uljudan način.

5.2. Saradnja advokata iz različitih država članica

- 5.2.1. Advokat komem se obrati kolega iz druge države članice ne sme da prima upute u predmetu koji nije kompetentan da prihvati. Mora biti spreman da pomogne svom kolegi da pribavi informacije koje su mu potrebne radi davanja uputstva advokatu koji je kompetentan da pruži uslugu koja se od njega traži.
- 5.2.2. Kad advokat jedne države članice surađuje s advokatom iz druge države članice, dužnost obojice je da uzmu u obzir razlike koje mogu postojati između pravnih sistema njihovih zemalja, kao i između nadležnosti stručnih organizacija i obveza advokata u dotičnim zemljama članicama.

5.3. Korespondencija među odvjetnicima

- 5.3.1. Ako advokat koji šalje dopis advokatu druge zemlje članice želi da isti ostane poverljiv i bez pravnog delovanja, dužan je prilikom slanja istog jasno izraziti takvu nameru.
- 5.3.2. Ako primalac dopisa nije u mogućnosti da obezbedi status poverljivosti i nepostojanja pravnog delovanja s njim u vezi, dužan je da ga vrati pošiljaocu bez otkrivanja njegovog sadržaja drugim osobama.

5.4. Naknada za upućivanje stranaka

- 5.4.1. Advokat ne sme da zahteva ili prihvati od drugog advokata ili neke druge osobe honorar, proviziju ili drugu naknadu za upućivanje ili preporučivanje stranaka.
- 5.4.2. Advokat ne sme nikome da plaća honorar, proviziju ili drugu naknadu kao protivuslugu za upućenu mu stranku.

5.5. Komuniciranje s suprotnim strankama

Advokat ne sme u vezi s određenim slučajem ili predmetom direktno da komunicira sa bilo kojom osobom ako zna da je u određenom slučaju ili predmetu zastupa ili savjetuje drugi advokat, bez pristanka tog drugog advokata (i o takvoj je eventualnoj komunikaciji dužan da izvesti dotičnog advokata).

5.6. Promjena advokata

- 5.6.1. Advokat koji je zamoljen da zastupa stranku umesto drugog advokata u određenom predmetu, dužan je da o tome obavijesti dotičnog advokata na osnovu člana 5.6.2. u nastavku teksta i ne sme započeti postupati dok nije siguran da su advokatski honorar i dugovanja prema tom advokatu podmireni. Ova obveza, međutim, ne čini novog advokata lično odgovornim za honorare i dugovanja prethodnom advokatu.
- 5.6.2. Ako treba preduzeti hitne korake u interesu stranke pre nego što je udovoljeno zahtevima iz člana 5.6.1. gornjeg teksta, advokat može da preduzme takve korake, pod uslovom da o tome odmah obavesti drugog advokata.

5.7. Odgovornost za honorar

U profesionalnom odnosu između predstavnika advokatskih komora različitih država članica, kada se advokat ne ograniči na to da preporuči drugog advokata ili ga predstavi stranci, već sam poveri osobi s kojom komunicira određeni predmet ili traži savet, lično je obavezan, čak i u slučaju nesolventnosti stranke, da plati stranom advokatu honorar, troškove ili izdatke koji mu pripadaju.

Međutim, advokati mogu na početku takvog odnosa posebno dogovoriti potrebne aranžmane.

Osim toga, advokat koji prenosi uputstva može u svakom trenutku ograničiti svoju ličnu odgovornost oko iznosa honorara, troškova i izdataka ostvarenih pre nego što je stranom advokatu saopšteno odreknuće od buduće odgovornosti.

5.8. Obrazovanje mladih advokata

Da bi se unapredilo poverenje i saradnja između advokata različitih država članica na dobrobit njihovih stranaka, potrebno je podsticati bolje poznavanje zakona i postupaka drugih zemalja članica.

Stoga prilikom razmatranja potrebe da se mladim advokatima pruži što bolje obrazovanje, advokati moraju uzeti u obzir i potrebu pružanja dobrog obrazovanja mladim advokatima drugih zemalja članica.

5.9. Sporovi između advokata različitih zemalja članica

5.9.1. Ako advokat smatra da je kolega iz neke druge zemlje članice prekršio pravilo profesionalnog ponašanja, dužan je da mu skrene pažnju na tu činjenicu.

5.9.2. Ako dođe do ličnog sukoba profesionalne prirode između advokata iz različitih država članica, oni treba da ih, ako je moguće, pokušaju da reše mirnim putem.

5.9.3. Advokat ne sme pokrenuti nikakav postupak protiv svojeg kolege iz druge države članice o stvarima iz članova 5.9.1. ili 5.9.2. gornjeg teksta, a da o tome najpre ne obavesti advokatske komore ili društva advokata kojima pripadaju, kako bi obe komore ili društva mogle da pokušaju da pomognu pri postizanju rešenja.

DODATAK

NAČELNA IZJAVA O ADVOKATSKOJ PROFESIONALNOJ TAJNI ADVOKATA I DONOŠENJE ZAKONA O PRANJU NOVCA

Veće advokatskih komora i pravničkih udruženja nastoji da stavovi među udrugama članicama budu usklađeni, te toga savetuje da nacionalna advokatska udruženja zemalja članica Veća advokatskih komora i pravničkih udruženja uključe, ako već nisu, u svoje kodekse ponašanja sledeće obaveze:

1. Advokat je dužan da proveriti identitet stranke ili njegovog posrednika u svakom predmetu u kojem se traže njegove profesionalne usluge.
2. Zabraniti, kada su advokatu povjerena novčana sredstva, svako primanje ili upravljanje sredstvima koja nisu striktno vezana uz povereni mu i imenovani predmet.
3. Advokati koji učestvuju u zakonskoj transakciji mogu se povući ako ozbiljno posumnjaju da će ishod planirane transakcije biti pranje novca a stranka nije spremna odustati od nje.
Veće advokatskih komora i pravničkih udruženja takođe želi da te propise uključi u svoj kodeks ponašanja radi transnacionalnog pravnog poslovanja.